

ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

στο σχέδιο νόμου "Κύρωση της Διεθνούς Σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού"

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

1. Η Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού υιοθετήθηκε από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών στις 20.11.1989, και η Ελλάδα την υπέγραψε στις 26 Ιανουαρίου 1990.

Μεχρι την 31η Δεκεμβρίου 1990, είχε ήδη επικυρωθεί από 64 Κράτη.

2. Με τη Σύμβαση αυτήν αντιμετωπίζονται τα κυριότερα ζητήματα που αφορούν το παιδί.

Στην κατάρτιση της Σύμβασης έχουν ληφθεί υπόψη οι γενικές αρχές για την προστασία των δικαιωμάτων και των ελευθεριών του ανθρώπου, όπως αυτές διακηρύσσονται στο χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, στην Οικουμενική Διακήρυξη των δικαιωμάτων του Ανθρώπου και στα Διεθνή Σύμφωνα για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, και ειδικότερα για την προστασία του παιδιού και των δικαιωμάτων του, στα οποία αναφέρονται η Διακήρυξη της Γενεύης για τα δικαιώματα του παιδιού του 1924 και η Διακήρυξη των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού του 1959 καθώς και άλλα Διεθνή Σύμφωνα.

Οι ρυθμίσεις που προβλέπονται στη Σύμβαση υλοποιούν και διασφαλίζουν το δικαίωμα του παιδιού για ειδική φροντίδα και συμπαράσταση, έτσι ώστε αυτό να μπορέσει να ανατραφεί μέσα σε πνεύμα αγάπης, κατανόησης, αξιοπρέπειας, ελευθερίας και ισότητας, και λαμβάνουν ιδιαίτερα υπόψη τις ανάγκες των παιδιών που ζούν κάτω από δυσμενείς συνθήκες και στις αναπτυσσόμενες χώρες.

3. Για τις επί μέρους διατάξεις της Σύμβασης, η οποία περιλαμβάνει 54 άρθρα, παρατηρούμε τα ακόλουθα:

Στο Μέρος I, τα άρθρα 1-6 επιβάλλουν στα Συμβαλλόμενα Κράτη την υποχρέωση να διασφαλίζουν την προστασία του παιδιού από κάθε μορφή διάκρισης, η οποία θα βασίζεται σε χαρακτηριστικά φυλετικά, εθνικά ή θρησκευτικά του ίδιου ή των γονέων του ή των νόμιμων αντιπροσώπων του. Καθιερώνουν δε συγχρόνως και υπογραμμίζουν την απαραίτητη αρχή, η οποία επιβάλλει κάθε ενέργεια ή απόφαση σχετική με το παιδί να έχει ως γνώμονα το συμφέρον του παιδιού, ενώ όλα τα προστατευτικά μέτρα που λαμβάνουν τα Συμβαλλόμενα Κράτη θα έχουν ως στόχο την ευημερία του παιδιού.

Τα άρθρα 7-8 αναφέρονται στην προστασία των στοιχείων της ταυτότητας του παιδιού, η οποία αποκτάται με την καταχώριση του (εγγραφή του στα ληξιαρχικά βιβλία), αμέσως μετά τη γέννησή του.

Με τα άρθρα 9-10 διασφαλίζεται το δικαίωμα του παιδιού να μην αποχωρίζεται τους γονείς του παρά τη θέλησή τους, εκτός αν αυτό επιβάλλεται από το συμφέρον του παιδιού, καθώς και το δικαίωμα του παιδιού, σε περίπτωση τέτοιου χωρισμού, να πληροφορείται σχετικά με την κατάσταση του απόντος γονέα και να μην εμποδίζεται στη διατήρηση προσωπικών σχέσεων και επαφής με τους γονείς του ή στη μετακίνησή του από ένα κράτος σε άλλο με σκοπό την οικογενειακή επανένωση.

Με τα άρθρα 12-16 κατοχυρώνεται το δικαίωμα έκφρασης της γνώμης του παιδιού σε κάθε ζήτημα που το αφορά, το δικαίωμα ελευθερίας της έκφρασης, της σκέψης και της άσκησης της θρησκευτικής του πίστης, καθώς και η ελευθερία του να συνεταιρίζεται και να συνέρχεται ελεύθερα με άλλους, καθώς και το δικαίωμα προστασίας της ιδιωτικής του ζωής. Ενώ το άρθρο 17 κατοχυρώνει την ελεύθερη πρόσβαση του παιδιού στην πληροφόρηση που παρέχουν

τα μέσα μαζικής ενημέρωσης.

Τα άρθρα 18-21 αναφέρονται στα θέματα ανατροφής και επιμέλειας του παιδιού από τους γονείς ή διάφορα κατάλληλα ιδρύματα, σε θέματα προστασίας του παιδιού από κάθε μορφή βίας και στη φροντίδα για το παιδί που έχει στερηθεί το οικογενειακό του περιβάλλον. Ειδικότερα δε το άρθρο 21 αντιμετωπίζει την υιοθεσία και τους όρους κάτω από τους οποίους πρέπει αυτή να επιτρέπεται.

Στη συνέχεια, στο μεν άρθρο 22 αντιμετωπίζονται τα μέτρα προστασίας των παιδιών προσφύγων, ενώ τα άρθρα 23-27 περιλαμβάνουν ρυθμίσεις που αφορούν τα δικαιώματα των ανάπηρων παιδιών, καθώς και γενικότερα την προστασία των παιδιών από πλευράς ιατρικής περίθαλψης, παροχής υγείας, κοινωνικής ασφάλισης και εξασφάλισης ενός αρμόζοντος επιπέδου ζωής και διατροφής.

Τα άρθρα 28-31 περιλαμβάνουν ρυθμίσεις σχετικές με το δικαίωμα του παιδιού στην εκπαίδευση και προβλέπουν μέτρα για την πραγματοποίηση των στόχων αυτής της εκπαίδευσης. Γίνεται επίσης αναφορά στα δικαιώματα των παιδιών που ανήκουν σε μειονότητες καθώς και στο δικαίωμα στις ψυχαγωγικές δραστηριότητες.

Τα άρθρα 32-37 αναφέρονται στην προστασία του παιδιού από την οικονομική εκμετάλλευση, προβλέπουν μέτρα προστασίας της εργασίας ανηλίκων, καθώς και μέτρα εναντίον της χρήσης ναρκωτικών ουσιών, της σεξουαλικής βίας και εκμετάλλευσης και της εμπορίας παιδιών και τέλος αντιμετωπίζουν θέματα βασανισμού, ποινών που επιβάλλονται σε εγκληματούντες ανήλικους, και των όρων στέρησης της ελευθερίας του παιδιού.

Τα άρθρα 38-39 αναφέρονται στην προστασία του παιδιού σε περίπτωση ένοπλης σύρραξης και στην αποφυγή της πρόωρης επιστράτευσής του, καθώς και στην περίθαλψη και κοινωνική επανένταξη του παιδιού θύματος κάθε μορφής κακοποίησης.

Τα άρθρα 40-41 περιλαμβάνουν μέτρα για την κατοχύρωση των δικαιωμάτων του παιδιού που είναι ύποπτο, κατηγορείται ή καταδικάζεται για παράβαση του ποινικού νόμου, και για τις εγγυήσεις που πρέπει να παρέχονται κατά τη διεξαγωγή της σχετικής δίκης.

Στο Μέρος II, τα άρθρα 42-45 αναφέρονται στην ίδρυση και στους όρους λειτουργίας μιας επιτροπής για τα δικαιώματα του παιδιού, επιφορτισμένης με τη διεκπεραίωση συγκεκριμένων καθηκόντων, τα οποία περιγράφονται στα άρθρα αυτά, και που έχει ως σκοπό την παρακολούθηση της προόδου που γίνεται από τα Συμβαλλόμενα Κράτη, σε σχέση με τις υποχρεώσεις που ανέλαβαν με την παρούσα Σύμβαση.

Τέλος, στο Μέρος III, τα άρθρα 46-54 περιλαμβάνουν διατάξεις σχετικές με την υπογραφή, επικύρωση και προσχώρηση των κρατών στη Σύμβαση.

Με την πεποίθηση ότι οι διατάξεις της Διεθνούς Σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού ρυθμίζουν επωφελώς παν ό,τι ανάγεται στην προστασία και την ανάπτυξη της προσωπικότητας του παιδιού και του εφήβου, υποβάλλουμε το παρόν σχέδιο νόμου στην κρίση της εθνικής αντιπροσωπείας και παρακαλούμε για την επικύρωσή του ώστε να καταστεί νόμος του Κράτους.

Αθήνα, 29 Μαΐου 1992

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

ΥΓΕΙΑΣ, ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

Μιχ. Παπακωνσταντίνου

Γεώργιος Σούφλας

ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

Αριστείδης Καλαντζάκος

Βιργίνια Τσουδερού